Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tallinna POLÜTEHNIK

Tallinna Polütehnilise Instituudi parteikomitee, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 12 (370) Reedel, 8. mail 1964 XVI aastakäik

TPI OOTAB UUT TÄIENDUST

Dots. E. SCHMIDT
TPI õppeprorektor

Inseneri elukutse on meie ühiskonnas üks kõige universaalsemaid. Insener peab konstrueerima ja juhtima masinaid, tegelema uurimistööga, tundma ökonoomikat ja planeerimist, juhtima tsehhi, tehast või isegi tervet tootmisharu, valmistama ette kaadrit. Samal ajal peab insener sotsialistliku tootmise ühe lõigu juhina oskama töötada inimestega, olema neile autoriteediks mitte ainult kui spetsialist, vaid ka kui ühiskonnategelane, rahvahulkade aktiivne kasvataja ja organiseerija.

Meie maal valmistatakse insenere ette sadadel erialadel, kusjuures iga eriala konkreetsed funktsioonid ja töömeetodid on erinevad. Tehnoloogiainsener näiteks võib töötada rahvamajanduse nõukogus, tehase ja tsehhi juhtimisel, teadusliku uurimise asutuses jne. Kõigil neil töödel on oma spetsiifika. Lähtudes inseneri osast tehnilises progressis, tema kitsast erialast ja konkreetsest töökohast võib üles lugeda kümned funktsioonid, mida täidab insener tänapäeva tootmises. Kui kõik need inseneri mitmesugused funktsioonid rühmitada, siis võiks inseneri koha ja osa kaasaegses tootmises kindlaks määrata järgmiste põhifunktsioonidega:

1. Tootmise juhtimine ja organiseerimine.
2. Tootmise teaduslik ja tehniline täiustamine.
3. Kaadri ettevalmistamine.
4. Kõige keerukamate tööstuslike agregaatide vahetu teenindamine.

Kui tekkis masinaline suurtööstus, hakkas tootmist juhtima õppeasutuses vastava ettevalmistuse saanud spetsialist. Sotsialismi võit muutis järsult spetsialisti osa tootmise juhtimisel. Kapitalistlikus ühiskonnas allub spetsialist ettevõtjale-kapitalistile. Sotsialistlikus ühiskonnas täidab spetsialist rahva tahet ja teda kontrollitakse rahvamasside poolt. Spetsialistide tähtsaks ülesandeks on tootmise juhtimine ja organiseerimine. **Insenerid, need on eelkõige ettevõtte juhtivad ja peaspetsialistid, kes suunavad, teostavad ja kontrollivad tehnilist progressi. Rõhuv enamus rahvamajandusnõukogude ja kõrgemate majandusorganite töötajaid peavad olema samuti insenerid.** Siin on vaja laia silmaringi, oskust hinnata ja laialdaselt juurutada uusi teaduse ja tehnika saavutusi, kasutada mitte ainult oma ala, vaid ka naaberalade ettevõtete kogemusi.

Teaduse ja tehnika kiire arendamine on põhiliselt kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistide ülesanne. **Tehnikaspetsialist peab konstrueerima ja välja töötama uusi masinaid ja tehnoloogilisi protsesse, pidevalt täiustama kasutusel olevaid tööriistu ja tehnoloogiat, uurima tootmise ökonoomikat jne.** Teadusliku ja tehnilise progressi uued nõudmised on kutsunud esile tehnilise kaadri paigutuse muutmise vajaduse meie maal. Üha rohkem insenere suunatakse nüüd tööle teadusliku uurimise ja projekteerimis-konstrueerimisorganisatsioonidesse, kus nende tähtsaks ülesandeks on **tootmise teaduslik ja tehniline** täiustamine, tootmise täielik varustamine tehnoloogiliste skeemidega, ehitusprojektidega ja väljalastava toodangu tööjoonistega. Teaduslike ja projekteerimisorganisatsioonide ning insenertehnilise personali kasv on tingitud objektiivsest tootmise ja tööriistade keerukamaks ja täituvamaks muutmise protsessist.

Küsimus tehnikaspetsialistide kohast ja osast rahvamajanduse jaoks kvalifitseeritud kaadri ettevalmistamisel hõlmab:

a) õppetööd kõrgema kvalifikatsiooniga kaadri ettevalmistamisel;

b) inseneri tööd õpetajana kesk-eriõppeasutustes ja kutsekoolides;

c) kvalifitseeritud tööliste kaadri ettevalmistamisest.

Ka märgitud aladel ootab insenere lai tööpõld.

Inseneride kasutamine tööliste kohtadel on samuti seadusepärane nähtus ja seoses tootmise keerukamaks muutumise ning automatiseerimisega esineb seda järjest rohkem. Niisugusel juhul on see koht täiesti inseneri teadmistele vastav ja tema töö ühiskonnale äärmiselt vajalik. Siin avaldub eredalt oluliste erinevuste kadumine vaimse ja füüsilise töö vahel.

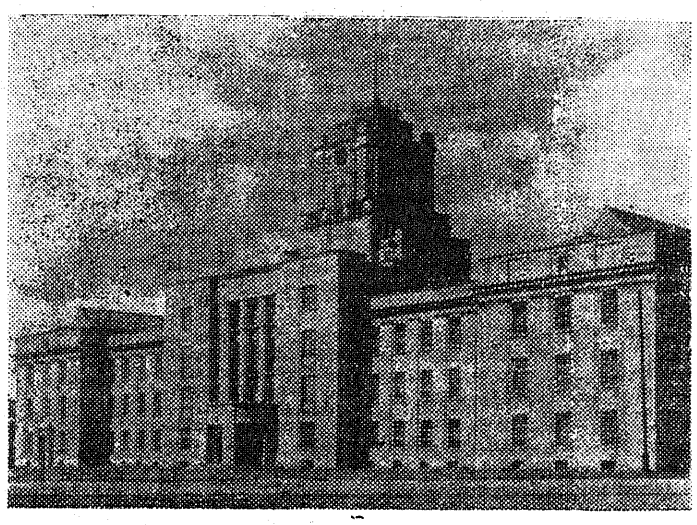

NLKP XXII kongress püstitas nõukogude rahva ette grandioosse ja austava ülesande — luua kahe aastakümne jooksul meie maal kommunismi materiaal-tehniline baas. Selle ülesande täitmise üheks tähtsaks teguriks on kvalifitseeritud spetsialistide olemasolu, kes oleksid suutelised juhtima meie kiirestiarenevat tööstuslikku tootmist.

Kõrgema tehnilise haridusega kaadri sepikojaks Eesti NSV-s on Tallinna Polütehniline Instituut. Sõjajärgsel ajal ulatub TPI lõpetanute arv üle 4900. Võrdluseks olgu öeldud, et kodanlikus Eestis omandas inseneridiplomi ajavahemikul 1918—1939 264 isikut, s. o. keskmiselt 12 isikut aastas.

Tänavu võetakse instituuti vastu 2320 uut üliõpilast, neist 960 päevasesse osakonda. Instituudi ülesandeks on ette valmistada kõrgestikvalifitseeritud kaadrit, kes saab tõsise ettevalmistuse iseseisvaks loominguliseks tegevuseks. See puudutab ühevõrra kõiki insenere, sõltumata sellest, kus nad hakkavad töötama — tootmises, konstrueerimisbüroodes või õppe- ning uurimisasutustes. Laia profiiliga inseneride ettevalmistamine, kes hästi tunnevad teooriat ja on võimelised iseseisvaks loominguliseks tegevuseks, on noorte spetsialistide ettevalmistamise käesoleva etapi iseloomulikuks jooneks.

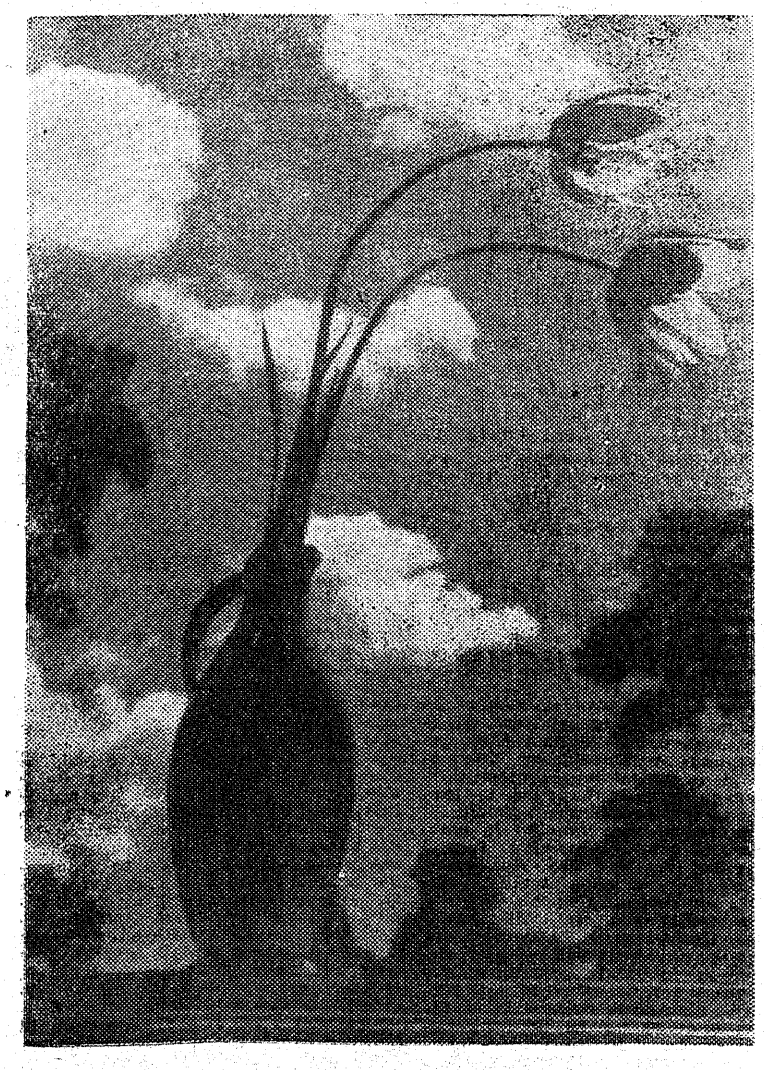

Kevade on sala tulnud, tulnud hoopis salaja . . .

P. Tobberi foto

Mai aktus

30. aprillil toimus peahoone VII auditooriumis pidulik mai-aktus. Pikema sõnavõtuga esines TPI A/Ü Komitee esimees sm. Piiroja. TPI halduprorektor sm. Eesmaa luges ette rektori käskirja 1. mai — rahvusvahelise töörahva püha puhul. Autasustati parimaid teaduskondi sporditöös, samuti anti kätte J. Kunderi mälestus-kolmevõistluse võitjaile auhinnad.

ET EI KORDUKS

Sõjajäljed armistuvad
nagu haavad,
rahuaastailt unukuue
ülle saavad.

Haruharva meenuvad nad
minevikust, —
ohkerohked, surmasünged,
murelikud.

Öil, mil raske vihmasadu
akna matab,
päevil, mil must pilvesüli
päikse katab,

palavikust piitsutatud
unerägus —
kordub mõtteis vahel raske
unenägu.

Leegitsevad külatared,
tühjad väljad.
Põgenikud, lapsed kukil,
nõrgad näljast.

Ridamisi tundmatud ja
tuntud hauad.
Elud, mis kõik elada veel
võinuks kaua . . .

Tagastada elu enam
ei saa neile,
aga valvel olgem, et ei
korduks — eilne.

O. ROOTS

Automaatika elektrifitseerimine energeetika

Mõisted tootmisprotsesside automatiseerimisest, rahvamajanduse energeetiliste ressursside suurendamisest ja elektrifitseerimisest on tänapäeval lahutamatult seotud meie tähtsamate ülesannetega kommunistliku ühiskonna materiaal-tehnilise baasi loomisel.

Kaaluv sõna on selles vastavate erialade inseneridel, keda valmistatakse ette energeetikateaduskonnas.

Noortel, kes kavatsevad õppima tulla energeetika või elektrialale, on selleks soodsaid valikuvõimalusi — toimub ju inseneride ettevalmistus energeetikateaduskonnas kümnel erialal. Siia kuuluvad: tööstuse soojusenergeetika, elektrijaamade soojusenergeetilised seadmed, laevajõuseadmed, elektrijaamad, elektrijaamad, elektrivõrgud- ja süsteemid, elektrimasinad ja aparaadid, tööstuselektroonika, tootmisprotsesside automatiseerimine ja elektriajam, automaatika ja telemehaanika, raadiotehnika.

Õppetöö toimub õppeplaanide alusel, mille kohaselt tulevased insenerid võivad töötada uute seadmete projekteerimisel, tööstuses ekspluatatsiooni alal, samuti ka teaduslikes uurimisasutustes.

Meie vabariigi tingimustes valitseb väga suur nõudmine kõikide energeetikateaduskonna erialade inseneride järele. Seepärast tuleb noortel instituuti sisseastumisel õigeaegselt otsustada neid huvitava eriala kasuks, teades, et igal alal ootab neid ees avar tööpõld.

Õppetöö kestvus energeetikateaduskonna erialadel on tööstaaži omavatele noortele viis aastat, tööstaažita noortele viis ja pool aastat. Seejuures tööstaaži mitteomavad noored suunatakse esimesel õppeaastal tootmisväljaõppele Tallinna tehastesse ja ettevõtetesse. Väljaõppebaasid on järgmised: tööstuse soojusenergeetika ja laevajõuseadmete erialadele — Laevamehaanika tehas; elektrijaamade, võrkude ja süsteemide erialadele — Eesti Energia ettevõtted; elektrimasinate ja aparaatide erialale — tehas «Volta»; tööstuselektroonika erialale — tehased «Punane Ret» ja Pöögelmanni nimeline raadiotehnika tehas; tootmisprotsesside automatiseerimise ja elektriajami erialale — M. I. Kalinini nimeline Elavhõbealaldite tehas. Tootmisväljaõppe perioodil toimub instituudis õppetöö õhtuti.

Kolmel esimesel kursusel omandavad üliõpilased üldaineid; alates neljandast kursusest algab eriainete õppimine profileerivate kateedrite juures. Suur osa profileerivaid õppeaineid on seotud praktiliste ja laboratoorsete töödega ning kursuse projektidega. Seega üliõpilaste töö on korraldatud nii, et nad rööbiti teoreetiliste teadmistega omandaksid ka praktilisi kogemusi.

Tööd juhivad teaduskonna kateedrites vilunud õppejõud, kes on tuntud heade pedagoogidena ja kvalifitseeritud teadlastena, näiteks prof. I. Õpik, dots. H. Jänes, dots. H Tiismus, dots. P. Plakk, dots. H. Sillamaa, dots. E. Tiigimägi j. t.

Samaaegselt õppetööga võtavad teaduskonna üliõpilased osa ühiskondlikust elust — Üliõpilaste Teadusliku Ühingu tegevusest, spordist, kunstilisest isetegevusest.

Energeetikateaduskonna kollektiiv on kasvanud viimastel aastatel suurimaks instituudis. Teaduskond on valmis vastu võtma oma noort täiendust ning soovib tulevastele üliõpilastele indu ja head edu sisseastumiseksamitel.

A. SAMOLEVSKI
Energeetikateaduskonna dekaan, dotsent

Meid tervitasid . . .

Voroneži Polütehniline Instituut, Kuibõševi Polütehniline Instituut, V. I. Lenini nim. Gruusia Polütehniline Instituut, S. M. Kirovi nim. Tomski Polütehniline Instituut, Kaunase Polütehniline Instituut, Valgevene Polütehniline Instituut, Üleliiduline Kaugõppe Polütehniline Instituut, S. M. Kirovi nim. Uraali Polütehniline Instituut, Odessa Polütehniline Instituut, Kaasani Ehitusinseneride Instituut, Leningradi Polütehniline Instituut, Donetski Polütehniline Instituut, Gorki Polütehniline Instituut, Loode piirkonna Kaugõppe Polütehniline Instituut, Riia Polütehniline Instituut, Taškendi Polütehniline Instituut, Harkovi Polütehniline Instituut, Kiievi Polütehniline Instituut, Lvovi Polütehniline Instituut, Altai Polütehniline Instituut, Karaganda Polütehniline Instituut, Frunze Polütehniline Instituut, ELKNÜ Keskkomitee, ENSV TA Majanduse Instituut, Põlevkivi Instituut, ENSV MN Ehituskomitee, ENSV TA Keemia Instituut, Eesti Riiklik Kirjastus, Ehituse ja Ehitusmaterjalide Instituut, kombinaat «Kiviõli», Tallinna Polütehnikum, Eesti Põllumajanduse Akadeemia, Eesti NSV Riiklik Kunstiinstituut, «Õhtulehe» toimetus, Kohtla-Järve V. I. Lenini nim. Põlevkivitöötlemise Kombinaat, E. Vilde nim. Tallinna Pedagoogiline Instituut, Ed. Vilde nim. Tallinna Pedagoogilise Instituudi kehalise kasvatuse ja spordi katedeer, «Eesti Projekt» ja V. Kingissepa nim. Draamateater.

Keemia-mäeteaduskond

Lähematel aastatel muutub meie vabariigi keemiatööstuse ilme tunduvalt. Põlevkivikeemiatööstuse baasil luuakse terve rida uusi tsehhe ja tehaseid, mis hakkavad andma rahvamajandusele liimvaike, parkaineid, sünteetilisi pesemisvahendeid jne.

On kavas ehitada Eesti NSV-sse võimsad mineraalväetiste tootmiskombinaadid, laiendada ehitusmaterjalide, plastmasside ja terve rea teiste keemiasaaduste tootmist. Tunduvalt suureneb ka toiduainete tööstuse toodang.

Uute keemiatööstuse ettevõtete ja kaevanduste rajamine, tootmisprotsesside mehhaniseerimine ja automatiseerimine nõuab kõrge kvalifikatsiooniga insener-tehnilist kaadrit, kelle ettevalmistamine Eesti NSV-s toimub Tallinna Polütehnilise Instituudi keemia-mäeteaduskonnas.

Keemia-mäeteaduskond koosneb keemiaosakonnast ja mäeosakonnast.

Keemiaosakonnas valmistatakse ette insener-tehnologe neljal erialal: keemilise tehnoloogia, toiduainete tehnoloogia, ühiskondliku toitlustamise organiseerimise ja tehnoloogia ning pooljuhtmaterjalide tehnoloogia. Mäeosakond valmistab ette mäeinsenere maavarade kaevandamise ja mäeelektromehaanika erialadel.

Üliõpilaste õppetöö kuni neljanda kursuseni toimub ühiste õppeplaanide alusel. Viimasel s. t. viiendal kursusel toimub kitsam spetsialiseerumine konkreetse keemiatööstuse haru ulatuses, kuhu üliõpilane suunatakse peale instituudi lõpetamist tööle. Samuti toimub spetsialiseerumine pikaajalise (6—8 kuud) tööstuspraktikaga vastavas ettevõttes ning sellele järgneva diplomprojekti koostamisega. Niisugune õppetöö korraldus loob soodsad eeldused lõpetajate suunamiseks vabariigi keemiatööstuse erinevatele aladele ja tagab vajaduste rahuldamise keemia- ja mäetööstuse insener-tehnilise kaadri osas.

Keemilise tehnoloogia erialal toimub spetsialistide ettevalmistamine nii orgaaniliste kui ka anorgaaniliste ainete keemilise tehnoloogia alal.

Orgaaniliste ainete tehnoloogia alal saavad tulevased spetsialistid ettevalmistuse kütuste, tselluloosi ja paberitööstuse või plastmasside keemilises tehnoloogias. Spetsialiseerumisel anorgaaniliste ainete tehnoloogia alal omandavad üliõpilased teadmised mitmesuguste silikaatsete materjalide (ehitusmaterjalid) ja mineraalväetiste, hapete jne. tootmise tehnoloogias. Toiduainete tehnoloogia haarab kogu toiduainete kompleksi nagu kalatööstus, leiva- ja kondiitritööstus, käärimistööstus jne.

Mõned aastad tagasi avati uue erialana ühiskondliku toitlustamise organiseerimise ja tehnoloogia eriala. Sellel erialal õppijad saavad esimestel kursustel keemiainseneri ettevalmistuse, hiljem aga tutvuvad toiduainete tehnoloogia, samuti ühiskondlike toitlustamisettevõtete (vabrikköögid, kulinaaria-tehased) tootmisprotsesside ja seadmetega.

Pooljuhtmaterjalide tehnoloogia erialal õppivad üliõpilased saavad ettevalmistuse raadio- ja automaatikaseadmetes üha laienevat kasutamist leidvate pooljuhtmaterjalide tootmise alal.

Mäeosakonna üliõpilased õpivad tundma mitmesuguste maavarade kaevandamise viise, kaevandustes ja karjäärides kasutatavaid masinaid ja seadmeid, mis annab neile laialdased teadmised nii teoreetilistes kui ka praktilistes küsimustes.

Käesoleval aastal võetakse vastu üliõpilasi keemia-mäeteaduskonnas uuele eralale: keemiatööstuse masinad ja aparaadid. Seoses meie vabariigi intensiivselt areneva keemiatööstusega on kerkinud terav vajadus inseneride järele, kes tunnevad põhjalikult keemiatööstuse seadmeid.

Üldse võetakse käesoleval aastal keemia-mäeteaduskonda 185 uut üliõpilast järgnevatele erialadele: keemiline tehnoloogia 50 (25 üliõpilast vene õppekeelega), toiduainete tehnoloogia 25, ühiskondliku toitlustamise organiseerimine ja tehnoloogia 20, pooljuhtmaterjalid 25, mäeelektromehaanika ja maavarade kaevandamine 40 ning keemiatööstuse masinad ja aparaadid 25.

Keemia-mäeteaduskonnas õppijatel peale loengute on otsustava tähtsusega laboratoorne töö. Praktilised laboratoorsed tööd algavad juba esimesel õppeaastal ja nende osatähtsus kasvab semestrist semestrisse. Üliõpilaste kasutuses on hästi sisustatud labarotooriumid, mis võimaldavad neil tutvuda mitmesuguste keemilise analüüsi ja sünteesi võtetega ning loengutel omandatud teoreetiliste teadmiste rakendamisega praktikas.

Peale õppekavades ettenähtud praktiliste tööde teevad üliõpilased neis laboratooriumides ka teaduslikke uurimistöid.

Keemia-mäeteaduskonna juures töötab üliõpilaste teadusliku uurimise laboratoorium, mille liikmed on suurel arvul teinud töid mitmesugustele meie vabariigi ettevõtetele ja asutustele.

Teoreetiline õppetöö teaduskonnas on tihedalt seotud tegeliku tootmisalase tööga.

V kursusel toimub pooleaastase kestvusega tööstuspraktika meie maa hästi sisustatud ja kõrge tootmiskultuuriga keemiatööstuse ettevõtetes ja kaevandustes. Õppetöö tihe seos praktilise tööga tõstab veelgi tulevaste keemiatööstuse insener-tehnoloogide ja mäeinseneride teadmiste taset ning võimaldab peale instituudi lõpetamist hästi ettevalmistatud tootmiskomandörina juhtida eesrindlikku nõukogude tehnikat.

E. UUS
Keemia-mäeteaduskonna dekaan.

ÕPIME EHITAJATEKS

Ehitustehnika on kõige vanem tehnikaharu ja ehitusteaduskond Tallinna Polütehnilises Instituudis kõige vanem teaduskond. Rohkem kui tuhat ehitus-, hidrotehnika-, teede- ja santehnika inseneri ning arhitekti on saanud ettevalmistuse meie teaduskonnas. Rõhuv enamus vilistlasi töötab meie vabariigis ja moodustab peaaegu kogu ehitajate kaadri nii tootmise, projekteerimise, kui ka administratiivse töö alal. Vaatamata sellele, et oleme väljkoolitanud arvuka pere kõrgema haridusega ehitajaid, tuntakse suurt puudust kõikide ehituse erialade spetsialistide järgi. Kui näiteks suurkeemia tööstuse väljaarenemine nõuab keemikute väljaõpetamise laiendamist, siis tõuseb ka vajadus ehitajate järele, kes peavad astuma tegevusse isegi enne keemikuid, et rajada vastavad tööstushooned, teed ja muud ehitised keemiatööstuse jaoks. Samuti on ka põllumajanduse edasiarendamisel kõige tähtsam ülesanne täita just ehitajatel. Käesoleva ajani oleme suutnud põllumajandust varustada kõrgema haridusega ehitajatega väga piiratud ulatuses. Tundub, et on saabunud terav vajadus ümberorganiseerida põllumajandusehitiste püstitamine. Kui seni maal domineeris ehitusmaterjalina puit ja honeoid ehitati peamiselt tagasihoidlikult mehaniseeritud käsitöö korras, siis edaspidi tuleb ka siin üle minna industriaalsele ehitiste püstitamisele. Tuleviku maaehitised on oma mõõtmetelt suured ja neid tuleb paratamatult käsitleda samadel alustel tööstusehitistega. Kõik see nõuab aga ehitusmaterjalide ja detailide tööstuse seadmist hoopis uutele rööbastele, sest olemasolev suudab vaevalt rahuldada linna ja tööstusehituse vajadused.

Silmas pidades ülaltoodud kaalutlusi on ehitusteaduskonnas loodud uus eriala monteeritavate ehituste konstruktsioonide ja detailide tootmine. Sellel alal õpitakse betoonist ja ruadbetoonist ehitusdetailide valmistamist vastavates tehastes ja majaehituskombinaatides. Selle eriala lõpetanud insenerid pole enam ehitusinsenerid tavalises mõttes, vaid nad kujundavad tehase kaadri, on tootmiskomandörid tehastes. Vajadus niisuguse kaadri järgi on juba praegu suur ning suureneb iga järgneva aastaga, kuna pidevalt laiendatakse olemasolevaid tehaseid ja luuakse uusi.

Uue eriala rajamine ehitusteaduskonnas ei põhjusta endiste erialade koondamist. Samuti kui varemalt võetakse ka sel aastal uusi üliõpilasi vastu tööstus- ja tsiviilehituse, sanitaartehnika ning teede- ja sildade erialadele. Ka ei tähenda eelöeldu seda, et oleks ette näha vanade erial ade osatähtsuse kahanemist. Hoonete püstitamine suurplokk- ja paneelehitistena ning raudbetoonist valmisdetailide laialdane rakendamine kindlustab kiire ehitiste valmimise ja ehitustööliste arvu vähenemise ehitusplatsil, kuid üheaegselt tingib ehitustööliste kvalifikatsiooni tõusu ja insenertehnilise personali osatähtsuse suurenemise vahetult ehitatavatel objektidel. Ehitusinsener jääb ikka oma endisele kohale ja sellepärast on ka tööstus- ja tsiviilehituse erialal kõige arvukam vastuvõtt tuleval aastal.

Juhime üliõpilaskandidaatide tähelepanu meie teaduskonna kahele erialale — sanitaartehnika ning autoteed -ja sillad, mis on rahvamajanduse arendamise seisukohalt väga tähtsal kohal. Meie noortel on sageli vale ettekujutus sanitaartehnikast, milles nähakse ainult hoonete torustikke — vee-, gaasi -ja soojaveevarustust ning kanalisatsiooni ja kütteseadmeid.

See aga pole veel kaugeltki kogu sanitaartehnika. Tänapäeva sanitaartehnika küsimuste ring on väga lai; linna- rajoonide ja tervete linnade keskse kütmise organiseerimine, gaasivarustuse intensiivne laienemine, linnade varustamine vajaliku veega ja paljud teised küsimused seavad santehnika inseneride ette väga keerukaid ja suuri probleeme, millede lahendamine polegi nii lihtne nagu seda harilikult ette kujutatakse. Probleemid muutuvad siin isegi nii laialdasteks, et on tekkinud mõte sanitaartehnika eriala tulevikus jaotada kaheks. Tänavu aga siiski võetakse üliõpilased esimesele kursusele vastu endise profiiliga.

Kui me iga päev kasutame transporti nii otseselt kui kaudselt, siis me ei anna sageli endale aru, missugune on teede osatähtsus transpordis. Me oleme harjunud nägema transpordis esiplaanil autot, rongi, lennukit jne., kuid unustame, et peale transpordivahendite peavad meil olema ka teed, raudteed, sillad, lennuväljad jm., milledeta ühegi transpordivahendi kasutamine pole võimalik. Viimased kujundavad aga transpordi kõige tähtsama osa kas või juba sellepärast, et nendele tuleb meil kulutada tunduvalt suuremaid rahasummasid kui transpordivahenditele.

Iga maa kõige väljapaistvamaks osaks on teed. Teedevõrgu alusel võib peaaegu eksimatult hinnata maa üldist arengutaset. Eesti NSV teedevõrk on suhteliselt rahuldavalt väljaarendatud ja täiustub iga aastaga märgatavalt. Halvemas olukorras on meil linnade tänavate võrk, mis mitmes suunas vajab olulist parandamist. On aga muidugi selge, et ka maanteede osas ei saa me käsi rüppe panna ja öelda, et kõik on tehtud. Üldisest arengust põhjustatud transpordi areng nõuab ka teedevõrgu pidevat täiustamist. Suur on meie teedeehitajate pere, kes kindlustavad liiklussoonte korrasoleku, kuid peab kahjuks kohe märkima, et tunneme suurt puudust teedeehitusinseneride järgi. Paljud puudused meie teedel on just pärit sellest, et meil pole küllaldaselt kõrgesti kvalifitseeritud selle alla inimesi. Tööpõld on siin lai ja tänuväärne — ootame meie tublide noorte sooviavaldusi astumiseks teede- ja sildade erialale.

AKSEL JÜRGENSON
Ehitusteaduskonna prodekaan

Kas mitte mehaanikainseneriks?

Mehaanikainsener on üks juhtivaid insenere kõikides ettevõtetes, kus toimub kaasaegne tootmistegevus. Mehhaanikateaduskonna erialade üliõpilased saavad õppeaja vältel mitmekülgse ettevalmistuse, mis võimaldab neil edukalt töötada nii tehnoloogidena kui ka konstruktoritena. Mehhaanikateaduskonna erialade lõpetajad saavad instituudist masinaehitajate nn. klassikaliste teadmiste kõrval kaasa ka hea ülevaate automatiseerimise probleemidest, elektroonika rakendamise võimalustest, aatomienergia rahuotstarbelisest kasutamisest tööstuses jms., ühe sõnaga, kõik selle, mida vajab kaasaja insener, kelle ülesannete hulka kuulub ka teaduse ja tehnika edasiarendamine.

Iga tulevane insener, keda huvitab masinaehitus, võib kindlasti mehaanikateaduskonna erialade hulgast leida endale sobiva. Kõige rohkem võetakse uusi õpilasi vastu **masinaehituse tehnoloogia, metallilõikepinkide ja -instrumentide erialale.** *Selle eriala lõpetajad leiavad endale avara tööpõllu mistahes tööstusharu ettevõttes.* **Peenmehaanikaseadmete** *eriala lõpetajaid ootab meie üha laienev aparaaditööstus. Vabariigi automajandid ja vastavad keskasutused vajavad veel paljude aastate jooksul hulgaliselt spetsialiste. Nende ettevalmistamiseks võetakse noori vastu* **autotranspordi** *erialale.* **Kiudainete mehaanilise tehnoloogia** *eriala annab täiendust meie vabariigi tekstiilitööstusele. Kitsam spetsialiseerimine on siin vanematel kursustel võimalik kudumise, ketruse või trikotaaži alale. Esmakordselt võetakse uueks õppeaastaks vastu üliõpilasi* **kerge- ja tekstiilitööstuse masinate ja aparaatide** *erialale. Siit saavad tulevase kaadri meie vabariigi hulgalised kerge- ja tekstiilitööstuse ettevõtted. Nimetatud eriala lõpetajad peavad hästi tundma ja oskama ka konstrueerida kerge- ja tekstiilitööstuse seadmeid, samuti peavad nad oskama välja töötada ratsionaalseid tehnoloogilisi protsesse ning otstarbekalt organiseerida tootmist. Uusi üliõpilasi võetakse vastu ka* **turbatööstuse masinate** *erialale. Kolme viimati mainitud eriala spetsialistide ettevalmistamiseks puudub TPI-l küllaldane laboratoorne baas. Seetõttu saavad üliõpilased neil erialadel TPI-s üldtehnilise ettevalmistuse, kuna erialane väljaõpe vanematel kursustel toimub vastavates erialainstituutides, näit. Leningradis vm.*

Tulevastele üliõpilastele olgu meenutatud, et mehaanikateaduskond töötab juba käesoleva aasta algusest Mustamäel, instituudi uues õppekorpuses, kus üliõpilaste käsutuses on avarad ning moodsad auditooriumid ja laboratooriumid. Selline olukord loob head võimalused üliõpilastele ka kateedrite uurimistöödele kaasalöömiseks, võttes neist osa üliõpilaste teadusliku ühingu liikmetena.

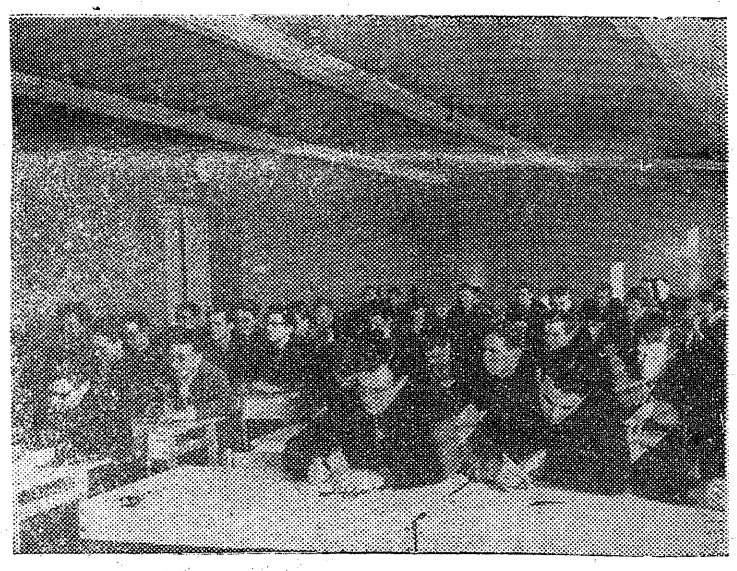

Tuleks alla kriipsutada veel ka seda, et kuigi instituut ootab suurel hulgal sisseastujaid, kellel on olemas vähemalt kaheaastane tööstaaž, ei ole mingit põhjust inseneri kutsumuse olemasolul sisseastumiseksamitelt eemale jääda ka värsketel keskkoolilõpetajatel. Vastuvõetavate uute üliõpilaste suur arv ja võimalus valida endale sobiv õppevorm (päevane, õhtune, kaugõppe-) lubavad väita, et iga küllaldase ettevalmistusega üliõpilaskandidaat leiab endale sobiva koha instituudi üliõpilaste üha kasvavas peres.

Head edu sisseastumiseksamitel.

Dots. H. KULDMA
Mehaanikateaduskonna dekaan

Majandusteadlase tööpõld

TPI insener-majandusteaduskonnas võib õppida mitmeid erialasid. Tänavu võetakse uusi üliõpilasi päevasesse osakonda masinaehituse ökonoomika ja organiseerimise, tööstusliku raamatupidamise, rahanduse ja krediidi ning kaubatundmise erialale.

Masinaehituse ökonoomika ja organiseerimise eriala lõpetajad saavad insener-ökonomisti kutse. See eriala on huvitav ja suuri võimalusi pakkuv. Selle lõpetaja peab oskama juhtida tootmisprotsessi tööstusettevõttes. Ühtlasi peab ta võtma osa tehaste ja ehitusettevõtete perspektiivsete ja jooksvate plaaniprojektide koostamisest ja elluviimisest. Niisugused ülesanded eeldavad, et insener-ökonomist omaks häid inseneerilikke teadmisi ja tunneks tehnoloogilise protsessi põhialuseid. Teiselt poolt eeldab see, et ta valdaks täielikult sotsialistliku ökonoomika printsiipe, oskaks tootmist ning ehitustegevust juhtida nii, et saavutatakse suurimad tulemused minimaalsete kulutustega.

Noorte hulgas arvatakse sageli, et insener-majandusteaduskonnas õppimine on hõlpsam kui tehnikateaduskondades. Varemmärgitu peaks selle arvamuse kummutama. Teatavasti on sisseastumiseksamid insener-ökonomisti erialale samad kui tehnilistes teaduskondades. Ka esimese kolme kursuse õppeplaanis ei ole nimetamisväärseid erinevusi. Masinaehituse insener-ökonomistide õppeplaan langeb seejuures suurel määral ühte masinaehituse tehnoloogia erialaga, ehituse insener-ökonomistidel — tsiviilehituse erialaga.

Erialased tehnilised distsipliinid jätkuvad ka hilisematel kursustel, kuid neile lisanduvad profileerivad õppeained erialaseks väljakujundamiseks. Teoreetilisele õppetöole kaas-

(järg 4. lk.)

Instituudi tänapäevast ja tulevikust

Instituudi tegevuse üheks iseloomustavaks küljeks möödunud aastatel ja käesoleval ajal on pidev ehitustöö. Aastatel 1956—1962 ehitati üliõpilaste ühiselamud Koskla tänaval ja 800-kohaga ühiselamu nr. 1 Mustamäel. Rekonstrueeriti soojusenergeetika laboratooriumi hoone ja ehitati juurde ruumid autotranspordi kateedrile. Alates 1962. aastast on instituudi peamiseks ehitusobjektiks uus peahoone Mustamäel. Uue peahoone ja kogu õppehoonete kompleksi ehitustööde algust tähistati 23. mail 1962. a. nurgakivi asetamisega. Paljude aastate jooksul oodati seda tähtsat sündmust.

Möödus vähem kui kaks aastat sellest ajaloolisest päevast ja meil oli võimalus märkida uus tähtpäev instituudi kroonikasse — mehaanikateaduskond asus uude õppekorpusesse Mustamäel. Uus õppekorpus püstitati «Eesti Projekti», Tallinna Ehitustrusti ja Tallinna Polütehnilise Instituudi kollektiivi ühise töö tulemusena.

Mehaanikateaduskonna õppekorpus on uue peahoone esimene valmis ehitatud õppekorpus. Ehitamisel on praegu keemia-mäeteaduskonna, ehitusteaduskonna ja energeetikateaduskonna korpused. Kogu peahoonest saab üldpildi 1965. aasta lõpul, kui on püstitatud ka raamatukogu, aula, 250-kohaga auditoorium ja administratsiooni ruumid. Ehitustööd ei piirdu ainult uue peahoonega. Vastavalt üliõpilaste vastuvõtu suurendamisele ja instituudi järk-järgulisele ülevilimisele vanadest hoonetest Mustamäele, tuleb ehitada veel peahoonele lisaks kehalise kasvatuse ja spordikateedri hoone, tehnoloogiakorpus, insener-majandusteaduskonna hoone ja kümned teised hooned. Võib öelda, et lähema 5—7 aasta jooksul käib instituudi uues asukohas elav ehitustegevus.

Üheaegselt õppehoonete ehitamisega püstitatakse ka üliõpilaste ühiselamuid. Lisaks 1961, 1962 aastal ehitatud ühiselamule nr. 1 ehitatakse praegu ühiselamut nr. 2, mis tuleb sama suur, s. o. 800-kohaga. Selle ühiselamu esimene sektsioon peaks valmima käesoleva aasta neljandas kvartalis ja teine sektsioon järgmise aasta algul. Järgmisena tulevad ehitamisele ühiselamud nr. 3 ja nr. 4.

Õppehoonete ja ühiselamute vahetusse lähedusse rajatakse spordibaas. Selle keskmise osa, staadioni ehitustööd algasid ühiskondlike tööde korras 1963. aastal ja põhiliselt lõpetatakse käesoleval aastal.

1970. aastal, kui päevases osakonnas arvatavasti õpib üle 4500 üliõpilase ja kokku õhtuse ja kaugõppeosakonnaga 12 000 üliõpilast, on instituut põhiliselt koondatud Mustamäele.

Uute hoonete valmisehitamisega paranevad oluliselt õppe- ja teadusliku töö ja üliõpilaste elamistingimused. Vabariigi Ministrite Nõukogu eraldab instituudi ehitamiseks suuri kapitaalmahutusi. Ainuüksi peahoone ehitamiseks on ette nähtud 2,5 miljonit rubla. Üne 800-kohaga ühiselamu ehitamine maksab 450 tuh. rubla. Selliseid ühiselamuid tuleb aga kokku neli.

Kui käesoleval ajal on üliõpilaste ühiselamus ainult 1270 kohta, siis 1970. aastal on võimalik majutada ligi 3500 üliõpilast, seega kujuneb välja üliõpilaslinnake.

H. EESMAA
TPI haldusprorektor

Tallinna Polütehnik

AJAKIRJANDUSPÄEVA JÄRELJUTTU

15-ne aastaselt enam põlvpükse ei kanta, kuid meheea ja küpsuseni on veel palju noorustorme, otsinguid, õpinguid. 15 aastat, see on aeg millal materjal on küps ja tulemused sõltuvad kõik sellest, kui oskuslikult ümbrus seda vormib, kujundab ja temale oma parima annab. Ja anda tuleb täie mõõduga, et meheeas ei meil endil ega temal punastada ei tuleks.

Selleks 15. aastaseks poisiks kellest täna räägime on Sinu käte vahel olev «Tallinna Polütehniku» 370-s aastas, mis kokku teeb lugemismaterjali, mille kogumaht on võrdne umbes eesti keeles ilmuva Shakespeare'i 7 köitega. Lugeja, see võrdlus ei kannata kindlasti Sinu kriitikat, sest tahtmatult meenub Sulle kvaliteet. Aga mis parata, ei suuda ju 15. aastane poisike konkureerida 400. aastase geeniusega.

Kuid just shakespearelikud põhimõtted: probleemide üldinimlikkus, ajakohasus, teravus ja sügavus, nende vaimukas ja sädelev esituslaad, kuluksid ära meie väikeseformaadilise «TP» sisukamaks ja huvitavamaks muutmiseks nii, et iga laotud tinarida kannataks oma sisult välja võrdluse tema kaaluga. Sellise lipukirjaga õnnestuks ehk meilgi 400 aasta jooksul oma ajalehe veergudelt kasvõi ükski köide «Shakespeare'i» kokku riisuda.

Eks ole tore mõte, armas lugeja, kuid ma näen juba ette mulet Su rahulikul näol. Meie leht ja shakespearelik ning Sul võib tekkida kahtlus, et äkki hakkab «TP» oma joonealustes veel Shakespeare'i avaldama või palkama mõnda väga nimekat sulemeest «Polütehnikule» artikleid kirjutama.

Ei, me ei vaja ühtegi sellist meest, ta isegi ei sobiks meile, vaid me vajame Sind, lugeja, Sinu sulge, Sinu mõtteid, Sinu kaasaelamist meie instituudi ajalehele — Sinu ajalehele. Kui iga TPI üliõpilane saadaks meile instituudis õppimise vältel kasvõi ühe kirja, ühe kaastöö, siis ei seisaks meie postkastid kunagi tühjadena — saaksime iga päev vähemalt 5 kirja, see oleks aga kolossaalne abi. Mitukümmend kirja iga lehenumbri kohta, mitukümmend erinevalt mõtlevat pead, mitukümmend erinevat käekirja — vaat kust saaks alguse tõeline üliõpilasleht. Siis muutuks meie toimetus sõna tõelikus mõttes toimetuseks, kelle ülesandeks oleks ainult veel saadud materjalide viimistlemine, juhtkirja kirjutamine ja trükki toimetamine.

Kallis lugeja, kas tint Sinu sulepeas on tõesti hüübinud? Kas Su täitesulepea on tõesti ainult võimeline loengutel Su konspekti integraale ja valemeid joonistama. Mina aga ei usu seda, sest ma tunnen Sind. Sa polegi nii tuim, Sul on palju originaalseid mõtteid, Sa vaidled väga tihti, Sinus on palju elurõõmu ja vaimukust, Sind huvitavad paljud meie instituudi probleemid. Kuid miks kardad Sa sellest kõigest kirjutada? Väga võimalik, et Sa pole selle üle kunagi mõelnud, võib-olla pole Sinult kunagin keegi seda palunud. Kui nii siis tea, et igast kirjast, igast kaastööst tunneb «TP» suurt rõõmu, olenemata sellest, kes kirjutas, kuidas kirjutatakse ja millest kirjutatakse. Ära jäta oma vaimukusi ainult oma sõprade naerda, oma rühmas toimuvaid sündmusi ainult oma teada, vaid saada nad meile, meie postkastide vahendusel.

Kuid kuidas toimub meie toimetuse töö veel praegu, s. t. enne seda, kui Sinult esimese kaastöö saame ja kuidas üldse jõutakse nii kaugele, et Sa praegu meie ahtakest loed.

Igal teisipäeval kell 18.00 kogunetakse Kohtu tänavale toimetuse koosolekule. Kõik toimetuse liikmed on tavalised tudengid ja ei erine millegi poolest Sinust, lugeja, ainult neis on palju entusiasmi (vt. Võõrsõnade leksikon lk. 151). Istutakse kurbade nägudega, sest jälle on lugeja meid lunustanud. Murtakse pead, kust küll võtta materjali, vaetakse läbi kõik sündmused, millest võiks ja peaks kirjutama, jagatakse välja ülesanded, kes mida hangib või ise kirjutab, määratakse tähtaeg ja olekski nagu kõik. Jääb veel valminud materjal kokku koguda, kirjutusmasinal ümber kirjutada ja trükikotta viia. Kuid seltsimeeste lugupidamine on tihti liiga väikeseks honorariks, et lubatud lood õigeks ajaks valmis saaksid. Ja siis on SOS. Lähevad käiku telefoniaparaadid, diplomaatia ja muud salapärased vahendid ning lõpuks 12. tunnil on lood siiski laual. Edasi on kõik lihtne: dešifreerime kliresti ja segase käekirjaga kirjutatud laused, parandame õigekirja vead, pügame stiilihekki ning siis jooksujalu ja rõõmsal meelel läbi magava linna trükikoja poole. Olemas, leht tuleb! Ja Sina kallis lugeja märkad ühel hommikul müügilaual järjekordset «Tallinna Polütehnikut». Me kõik oleme rahul.

Võib-olla huvitab Sind lugeja kes on need tudengid, kelle nõu ja jõuga me ajakirjandust teeme.

Kõige tubliimad on Reet Palm ja Siiri Pertens. Produktiivsed, terava sulega ja väga kohusetruud. Kes on Reet, seda võid lugeda tänasest lehest. Siiri on aga Reeda hea sõbranna ja teda Sa tunned varajasematest lehenumbritest Siiri Kaasiku nime all.

Kaksikuteks oma loomingus on Hinge Oherde ja Viivi Sams, vahel on neile liitunud ka mitmesugustes kombinatsioonides Ivar Järveots — hea stiiliga kirjamees, kes viimaseks minutiks kõik valmis teeb.

Kui oled meie «Ajude treeningust» osa võtnud, siis tea, et Sinu ajude treeneriks oli Mati Kiirend — originaalne kunstnik ja sulemees.

Toredaid lehekülgi on kirjutanud Mari Hiion, Malle Prangel ja Jaan Eilsen. Kui meie viimaste lehenumbrite karikatuurid ja joonised on Sulle meelepärased olnud, siis ära unusta, et nende autoriks oli Kurti Vool — meie hiljuti avastatud talent.

Kuna meie leht on tihti väga pildirohke, siis on meil loomulikult ka oma fotograafid. Pihin lugejale salaja, et mängime tihti mängu: täidan, täidan «Polütehniku» — piltidega. See on muidugi naljaks, sest liigseks ballastiks pole nad kunagi olnud. Pildirohkust, lugeja, ära pane mitte meie tublide päevapiltnike Vello Tallo ja Peeter Tobberi üliagaruse, vaid oma passiivsuse arvele, sest Sinu huvitav suletöö võiks nii mõnegi foto asemel trükivärvi näha.

Ja ongi kõik, kallis lugeja, mis ma Sulle ajakirjanduse päeva puhul meie ajalehest jutustada tahtsin. Ma ei hellita mingeid lootusi, et Sa pärast selle loo lugemist kohe sulepea haaraksid ja meile kirjutaksid — see polnudki selle loo kirjutamise eesmärgiks ja ka meie postkastid jääksid väikesteks sellisele järsule reageerimisele. Ka see on juba hea, et Sa «Polütehnikut» lugedagi raatsid, sest Sina ju kuulud selle viiendiku hulka üliõpilastest, kes meie lehte ostavad. Aitäh!

J. KÕDAR

REET PALM

Ma ei ela enam intris, ent iga kord, kui juhtun astuma üle tuttava ukseläve, soovin, et Reet oleks kodus.

Reedaga seob meid kolme aasta pikkune ühiste rõõmude ja murede aeg. Just Reet on see, kellele alati oma südame salajasemad soovid ja igatsused tahan usaldada. Reet on kindel kui kalju — tema juba ei reeda.

Ja ometi on kõik temaš nii tavaline: pahandab, kui Eve tuba lohakalt kraamib, manitseb Marit ikka mõistlik olema, hurjutab Ljuskat valetamise pärast... Vahete-vahel lipsab nii mõnigi käre sõna üle huulte, kuid tean — pärast on tal endal teravalt öeldud sõna pärast palju raskem olla kui «patusel» sõbrataril.

Millega on siis see tüdruk minu armastuse võitnud? Kas sellega, et ta igas olukorras jääb just iseendaks, truuks oma põhimõtetele? Või sellega, et raskel momendil leiab sinu jaoks selle õige, leevendava sõna, aitab koondada kogu tahtejõu, millest mul vahel kipub puudu tulema? Või omapoolse piiritu usaldusega, usuga inimesse, kuigi elu näitab, et see usk nii kalliks maksma võib minna...

Reeta võib sageli rohkem usaldada kui iseennast. Ta ei anna uisapäisa lubadusi, ei keeruta end pärast valedega välja. Ta on õiglane nii enese kui teiste suhtes. Kui sageli olen soovinud omada just sellist õde-nõuandjat! Loodan, et Reet jääb selleks ka edaspidi...

Ta armastab juba koolipõlvest saadik võrkpalli. Ja mina, kes ma põhiliselt korvpalli pooldajana kunagi ühelegi võrkpallivõistlusele pole aplodeerinud, läksin võistlustele, et sõbratari mängule kaasa elada! See oli suur saavutus!

Võib-olla seob meid Reedaga ka ühine armastus kirjanduse vastu? Jah — meie saatused on paljuski sarnased: keskkool Tartus, siis valik: kas keemia TPI-s või žurnalistika TRÜ-s. Otsustasime esimese kasuks, sest eks ole tõsi, et keemik saab soovi korral kirjandusega tegeleda, aga katsu keemiat kirjanduse kõrval uurida — läheb raskeks! Noh, ja näete — Reet on praegu «Polütehniku» toimetaja asetäitja, sm. Kulli truu abiline. Ja ta tuleb selle ülesandega hästi toime, sest armastab oma tööd. Rühmas KK-82 peetakse Reedast lugu kui heaks a ü organisaatorist ja ustavast kaaslasest.

S. PERTENS

Žürii tegi kokkuvõtteid

Žürii tegi hiljuti kokkuvõtteid «Tallinna Polütehniku» toimetuse poolt väljakuulutatud ajakirjandusliku kaastöö võistluse tulemustest.

Võistlusele esitatud tööde arv jäi võrdlemisi kasinaks, kuna kokku laekus 19 tööd 16 märgusõna all. Põhjust rõõmustamiseks andis aga mitmete võistlustööde hea sisuline ja kirjanduslik tase.

Kõige elavamalt võeti võistlusest osa põljetonide, vestete ja humoreskide žanris, kus esitatud tööd jätsid ka oma kvaliteedilt kõige tugevama ning ühtlasema mulje.

I auhinna vääriliseks tunnistati märgusõna «Ämmelgas» all esitatud värssfõljeton «Laul ühest tallinlasest», mille autoriks osutus Vello Mespak. II auhind anti Ott Rünga tööle «Kivi — kriidiajastu haridustöölise halin», mis kandis märgusõna «Kõmmelgas» (avaldatud «TP» nr. 8) ning III auhind V. Mespaku põljetonile «Lugu ühe «klubilise asutuse» südantlõhestavast lõpust kaljukoopas» (märgusõna «Kopikas»).

Olukirjelduste ja reportaažide osas hinnati I auhinnaga märgusõna «Kedrik» all laekunud olukirjeldus «Liblikamaa». Ümbriku avamisel selgus, et ka selle autoriks oli Vello Mespak. II auhind jäi vastava töö puudumisel välja andmata. III auhinna vääriliseks tunnistati olukirjeldus «Sonaat» (märgusõna «Fuuga»), mille autoriks osutus Vello Pohla. Märgiti ära veel võistlustöö «Mees tembutab» (avaldatud «TP» nr. 7) autori Siiri Pertensi kirjanduslikke võimeid, kellelt parema ainevaliku puhul võime tulevikus paljutki veel loota.

Luuletustest tunnistati I auhinna vääriliseks Vello Pohla luuletus «Ühele poeedile» (märgusõna «Re»), II auhind jäeti välja andmata, III auhind anti Jaak Kõdarile võistlustöö «Eksamil» eest, mis kandis märgusõna «Muhe» (avaldatud «TP» nr. 5). Äramärkimist leidis veel Otto Rootsi võistlustöö «Vilja mitmest salvest».

Kõige tagasihoidlikumateks jäid tulemused karikatuuride osas. Parimaks tunnistati siin märgusõna «Viki» all laekunud töö «Enne eksamit ja eksamil». Kuna aga selgus, et selle autoriks on Tallinna II Keskkooli õpilane Mari Saat, võistlustingimuste kohaselt võisid võistlusest osa võtta ainult TPI kollektiivi liikmed, jäi auhind välja andmata. Ülejäänud karikatuuridest tunnistati Jüri Taltsi töö «Tehnika eelis» (avaldatud «TP» nr. 9) ergutusauhinna vääriliseks, rohkem auhinnaväärilisi töid polnud.

«POLÜTEHNIKUT» LUGEDES

Peaaegu 15 aastat tagasi ilmus meie instituudi pere lugemislauale uus ajaleht, mis kandis pealkirja «Tallinna Polütehnik». Uus ajaleht ei köitnud oma väliskujunduse poolest just lugeja tähelepanu, kuid vaatamata sellele võitis ta meie kollektiivis teiste ajalehtede kõrval väärika ja kindla koha.

Uue ajalehe esimesed sammud ei olnud kuigi kindlad. Aja jookul aga muutusid nad kindlamaks ja tänu ühiskondlike organisatsioonide abile, toimetuse kolleegiumi ja kirjasaatjate entusiasmile, muutus leht sisuliselt huvitavamaks, välimuselt kaunimaks ja on tänaseks sirgunud üsna heaks ajaleheks. See on ka iseenesest mõistetav, sest on ju meie instituudi pere aja jooksul mitmekordistunud, samuti on avardunud võimalused ajalehe toimetamiseks, pildimaterjalide saamiseks. Suurendatud maht võimaldab paigutada pikemaid artikleid, jutustusi, reportaaže ja kujundada neid maitsekamalt, otstarbekohasemalt.

Paljud küsimused, mis seisid tol korral «Tallinna Polütehniku» päevakorras, nagu Kopli trammiliini ehitustööd, maa-elektrifitseerimise tööd, TPI uute hoonete projektid, punanurkade ja sööklа puudumine jt. on vajunud minevikku. Kuid tulipunktis olnud õppe- ja teadusliku töö otsesed küsimused, ajalehe võitlus sügavate teadmiste omandamise eest iga üliõpilase poolt, teadliku distsipliini kasvatamise eest on säilitanud oma aktuaalsuse ja võivad olla mitmes suhtes eeskujuks tänapäeva «Tallinna Polütehnikule».

Sirvides «Tallinna Polütehniku» viimaseid numbreid torkab silma võitlusliku joone puudumine selles nii tähtsas küsimuses. Õppe- ja kasvatustöö teema ühtsuse peab jääma ajalehe tulipunkti, seda enam, et ajaleht juba oma esimestest numbritest on püüdnud panna sellele aluse ja luua vastavaid traditsioone. Ajalehes on vaja hoolikalt analüüsida neid küsimusi ja näidata praktilisi abinõusid olemasolevate puuduste kõrvaldamiseks. Tuleks süstemaatiliselt jätkata paremate töökogemuste populariseerimist õpperühmades, loengutel, seminarides, praktilistel töödel, tehastes, selgitada, kuidas eesrindlikud üliõpilased saavutavad oma töös edu ja selle kaudu mobiliseerida kogu üliõpilaskollektiivi eeskujulikule õppetööle.

Üldse on tarvis ajalehel veelgi teravamalt arendada kriitikat igasuguste väärnähtuste vastu, mis takistavad meie edukat tööd. Ka selles küsimuses on ajalehel kogemused. Tänu teravale õigustatud kriitikale, mida teostas ajaleht alates oma esimestest numbritest ja tänu ajalehe võitlevale positsioonile, mis nõudis rangelt kriitikatulega avastatud puuduste kõrvaldamist, muutuski uus ajaleht «Tallinna Polütehnik» meie kollektiivis oodatuks ajaleheks.

Meie, endiste «Tallinna Polütehniku» toimetuse kolleegiumi liikmete nimel lubage ajakirjanduse päeval soovida, et toimetus toetudes komsomoliorganisatsiooni abile, veelgi ulatuslikumalt koondab oma ümber üliõpilasaktiivi ja saavutab uut edu oma töös.

G. OSEROV

Lugejate arvamusi

Aprillikuus kuulutasime oma lehe veergudel välja ringküsitluse, et saada teada lugejate arvamusi «Tallinna Polütehniku» kohta. Millest kõnelevad laekunud vastused?

Valdav enamus ringküsitlusest osavõtjaid kinnitavad, et nad loevad meeleldi «Tallinna Polütehnikut» ning et nende arvates «TP» täidab üliõpilaslehe ülesandeid rahuldavalt.

Sirvides lugejate vastuseid «TP» sisulise külje kohta, jäi kõlama mõte, et käsitletud probleemide ringilt ning aktuaalsuselt ei jää «TP» maha teiste kõrgemate õppeasutuste üliõpilaslehtedest. Küll on aga tihti aktuaalsed ja vajalikud materjalid serveeritud liig kuivalt ja igavalt. Siit järeldub, et toimetus oma edasises töös peab tõsiselt mõtlema sellele, kuidas esitada materjale elavamalt, huvitavamalt, noortepärasemalt, kasutades selleks uusi vorme, mis tõmbaksid lugejat lugema.

«TP» viimase aja suurimate plusside hulka on üksmeelselt arvatud K. Loo reisiveste Ameerikast ning O. Rünga võistlustöö «Kivikriidiajastu haridustööliste halin». Nende kõrval on tõstetud esile ka U. Aguri kirjutist «Palun dotsent sisse liilitada!», E. Schmidti ülevaadet eksamisessioonist, ilmunud reportaaže, üliõpilaskohviku probleemi käsitlevaid artikleid jm.

Leitakse, et viimase aja suurimaks ebaõnnestumiseks on olnud mitmete ebaküpsete võistlustööde avaldamine. Märgitakse, et on esinenud ka mõningaid teisi ebaõnnestumisi, mis on tingitud nagu arvab V. Mespak, paljudel juhtudel liigsest asjalikkusest, mõnikord aga jälle täielikust ebaasjalikkusest küsimuste valgustamisel.

Lugejad on teinud mitmeid ettepanekuid «TP» sisulise külje edasiseks parandamiseks. Üldiseks sooviks on näha rohkem materjale rühmade ja teaduskondade elust, enam lühiinformatsioone.

Üksmeelne arvamus on, et huumor ja satiir lonkab mõlema jalaga. «Huumorit ja satiiri pakutakse harva, kuid naerda saab veel harvemini» — kirjutab K. Allik. «Rohkem huumorit ja satiiri, kuid mitte üldtemaatilist, jumala eest, vaid otseselt üliõpilasellu puutuvat», arvab V. Mespak.

Soovitakse näha rohkem diskussioonilist materjale, rohkem sõnavõtte isiklike arvamuste ja seisukohtadega, võrdlevat materjali kursuste, teaduskondade ja erialade kaupa, käitumisprobleeme, kasvatuskiisimusi jne. «Rohkem ruumi kunstilisele sõnaloomingule! Elavaid vaidlusi igal alal!» — selline on sm. O. Rünga soov.

Mis puutub «TP» kujunduslikku külge, siis märgitakse, et kujundus rahuldab. Üldist pahameelt tekitab fotode halb kvaliteet. Kahjuks pole toimetus suuteline seda puudust kõrvaldama, kuna küsimuse lahendus sõltub trükitehnilisest baasist, mille tasemelt oleme Tartu üliõpilaslehtedega võrreldes vaeslapse osas. Trükivärvi suhtes ei ole vastajate seas üksmeelt. On nii musta, sinise, pruuni, kui ka teiste värvide pooldajaid. Ilmselt tuleb nõustuda H. Kuldma poolt avaldatud mõttega — «trükivärv ei ole oluline, vaheldus on oluline!»

Toimetus tänab kõiki lugejaid, kes meile saatsid oma arvamused ja ettepanekud. Kõiki tehtud ettepanekuid arvestame ning kasutame oma edasises töös.

TOIMETUS

HAID NÕUANDEID KUULSIME V. LINDSTRÖMILT «NOORTE HÄÄLE» TOIMETUSEST.

Seoses ajakirjanduse päevaga avaldas Tallinna Polütehnilise Instituudi rektor oma käskirjas kiitust ja premeeris üliõpilasi ning õppejõude, kes on aktiivselt aidanud kaasa «Tallinna Polütehniku» tööle.

Tõsteti esile järgmisi üliõpilasi: Malle Prangel, Mati Kiirend, Peeter Tobber, Siiri Pertens, Reet Palm, Vello Tallo, Ivar Järveots, Jaak Kõdar Hinge Oherde, Viivi Sams, Jaan Eilsen, Kurti Vool, Ants Õun, Uno Jürgens ja Andres Talvari.

Õppejõududest ja teenistujatest märgiti ära: Koidu Loo, Endel Uus, Ruudi Toomsalu, Kalju Uibo, Otto Roots, Vello Mespak, Eda Tamman, Tiit Kaps ja Ott Rünk.

5. mail toimus «Tallinna Polütehniku» lugejate konverents. Kuulati ära toimetaja K. Kulli ettekanne, avaldati ajakirjandusvõistluse tulemused ja premeeriti auhinnasaajaid.

Toimetuse liikmetele anti ajakirjanduse päeva puhul mälestusesemeid.

Tallinna Polütehnik

MAJANDUSTEADLASE TÖÖPÕLD

(algus lk. 2)

nevad kõikidel kursustel laboratoorsed tööd, harjutused, kursuse ja semestriprojektid. Enne diplomtööle asumist on kohustuslik sooritada stažöörimispraktika neis ettevõtetes, kuhu tulevased noored spetsialistid tööle suunatakse. Teatava osa stažöörimispraktikast võivad need, kes selleks soovi avaldavad, sooritada NSV Liidu teistes eesrindlikes ettevõtetes. Nii suundus tänavu 6 üliõpilast praktikale Gorki Autotehasesse ja 5 üliõpilast Lvovi Autobussifirma ettevõtetesse.

Viimastel aastatel on suurenenud ettevõtete ja asutuste poolt insenerökonomistiks õppima suunatavate noorte arv teaduskonnas. Nähtavasti on selleks tõuke andnud kiitvad hinnangud varemlõpetanud insenerökonomistide võimete kohta ja ettevõtete terav vajadus vastava kaadri järgi.

Viimaste aastate jooksul on noorte hulgas hakanud populaarsemaks kujunema samuti ka tööstusliku raamatupidamise eriala. Kuid siiski arvatakse veel tihti, et raamatupidamine on ainult paberid, kuivad arvud ja jällegi paberid. Tõsi, kunagi koosnes raamatupidamine tõepoolest ainult kaustadest ja kuivadest numbritest. Päev päeva kõrval nägi raamatupidaja enda ees vaid arvete virnu. Päev päeva kõrval selsis tema töö ainult nende kontrollimises ja raamatutest läbikandmises. Täiesti loomulik, et see üksluine tegevus oli kõike muud kui meeldiv.

Kaasaegne raamatupidamine on teinud ja teeb veelgi läbi olulisi muudatusi. Loomulikult tõuseb koos tootmise kasvuga ka arvude hulk ja suurus. Paratamatult kaasnevad nendega paberid. Raamatupidajal aga läheb ikka vähem ja vähem vaja sulepead ja arvelauda arvude kirjutamiseks ja kokkulöömiseks. Raamatupidajatele on tekkinud uued abimehed — masinad. Juba klahvarvutite kasutuselevõtmine kergendas tunduvalt arvutustöid. Praegu aga on kasutusel tabulaatorid. Tööd nõuab juba «mõtlev masin» — elektronarvuti. Raamatupidamine on muutumas niisama mehaniseerituks kui teised kaasaegse tehase tsehhid. Raamatupidaja ülesandeks ei jää enam kannete tegemine raamatutesse, vaid vajalike ettevalmistuste tegemine andmete masinasse andmiseks ja sealt saadavate andmete majanduslikuks analüüsimiseks. Senini suutis raamatupidaja fikseerida vaid ettevõtte majanduse tegelikku olukorda, nüüd tuleb tal aga aktiivselt lülituda majanduslikku juhtimisse.

Eeltoodust tulenevalt on raamatupidamise erialal üliõpilaste õppeprogrammis raamatupidamise teooria ja praktika kõrval tähtis koht arvutusmasinate tundmaõppimisel ja majanduslikul analüüsil. Põhjalikult tutvutakse õppetöö vältel ka ettevõtte rahandusalaste küsimustega ja planeerimisega.

Õppetöö selles rahanduse ja krediidi eriharus on mitmekülgne ja tagab, et eriala lõpetanu on kvalifitseeritud majandusteadlane. Valdav osa eriharu lõpetanuist suunatakse tööle rahandusorganitesse või tööstusettevõtetesse, sovhoosidesse jm. ökonomistidena ning Riigipanka krediidiinspektoritena.

Ökonomisti ülesandeks on tema teenindada oleva ettevõtte majanduslikku tegevuse igakülgne analüüsimine ja suunamine vahendite võimalikult otstarbekama kasutamise eesmärgil. Tal on laaluv sõna kaasa rääkida ettevõtte kogu majandusliku elu juhtimisel.

Riigipanga krediiinspektori töö on paljus samalaadne ökonomisti ülesannetega. Ka tema analüüsib eelkõige igakülgselt oma teenindamisel oleva ettevõtte tööd ja teeb ettepanekuid selle otstarbekamaks muutmiseks.

Kaubatundmise eriharus valmistatakse ette toidu- ja tööstuskaupade kaubatundjaid ning kaubandusökonomiste. Õppeplaan tagab, et selle ala lõpetajad on hästi ettevalmistatud kaubandusala spetsialistid, kelle ülesandeks on organiseerida kaupade müüki vastavalt tarbijate nõuetele.

Kaubandusökonomist on kõrgema haridusega kaubandusala eriteadlane, kelle ülesandeks on juhtida ja korraldada kaubanduslikku tegevust. Ta koostab kaubakäibe plaane, määrab kindlaks tööjõu vajaduse, võitleb käibekulude vähendamise eest, kaubandusvõrgu otstarbekama väljarendamise eest. Nad võivad edukalt töötada kaupluste juhatajatena, plaanijatena, kaubandusinspektoritena, kaubandusorganisatsioonide osakonnajuhatajatena, direktoritena jne.

Õppetöö kõrval võtavad teaduskonna üliõpilased aktiivselt osa teaduslikust tööst. Aprillis toimunud Balti liiduvabariikide, Valge-Vene NSV ja Kaliningradi oblasti kõrgemate õppeasutuste üliõpilaste teaduslikul konverentsil esitasid teaduskonna üliõpilased kokku 16 ettekannet, millest suurem osa äratas tõsist tähelepanu.

Teaduskonna üliõpilaste hulgas on populaarsed sport ja isetegevus. Meie populaarsem korvpallur Tõnno Lepmets lõpetas möödunud aastal instituudi insener-ökonomisti diplomiga masinaehituse ökonoomika ja organiseerimise erialal. Teaduskonna aktiivsete sportlaste arv suurenes möödunud aasta sügisel nimekate noorsportlaste P. Lampi, A. Juhvelti ja R. Põdra näol. Isetegevuses aga on teaduskonna üliõpilased sageli saavutanud instituudis esikoha.

Insener-majandusteaduskonna üliõpilaste ja õppejõudude kollektiiv tervitab kõiki noori, kellel tahtmist ja ka püsivust õppida majandusteadust. Loodame, et teist saab väärikas täiendus meie teaduskonna kollektiivile ning hiljem muidugi vabariigi majandusteadlaste perele. Kuid esialgu — head edu sisseastumiseksamite sooritamisel. Kivi kottil!

E. INTI
Insener-majandusteaduskonna dekaan

Õhtune üldtehniline osakond

Õhtune üldtehniline teaduskond on mõeldud neile Tallinnas või tema lähimas ümbrukonnas elavatele töötajatele, kes soovivad omandada kõrgemat tehnilist haridust tootmistööd katkestamta. Instituudi noorima teaduskonna nimetuses eksisteeriv sõna «üldtehniline» ei vasta enam tema töö sisule, kuna tegelikult teaduskonna vastava eriala lõpetanu on läbi võtnud täielikult kogu programmides ette nähtud kursused, nii üldtehnilised kui ka erialalised. Inseneri diplom on sama kõikidele instituudi lõpetanutele, sõltumata sellest, kas õpiti päevases, õhtuses või kaugõppe teaduskonnas.

Õppetöö õhtuses üldtehnilises teaduskonnas on statsionaarne, s. t. osavõtt ükskõik missugusest õppetöö liigist on kõikidele teaduskonna üliõpilastele kohustuslik, mille kohta peetakse ranget arvestust. See on üheks põhiliseks erinevuseks õhtuse ja kaugõppe õppimisviisi vahel.

Kõikidel kursustel ja erialadel on õppetöö maht üldreeglina 16 tundi nädalas, kusjuures see toimub enamuses neljal päeval à 4 tundi. Praegu toimub õppetöö ainult õhtuti, alates kella 17.15. Kui aga osutub üliõpilaste ja asutuste ning ettevõtete soovidest lähtudes vajalikuks mõnede erialade või kursuste teatud osa üliõpilaste õppetöö organiseerimine vahetustes, siis on seegi põhimõtteliselt võimalik. Seega «õhtune» tähendaks laiemas mõttes statsionaarset õppimist tootmistööd katkestamata. Võrreldes seda päevase õppetöö vormiga, on erinevus selles, et loengu- ning praktiliste tundide arv on väiksem, mis loomulikult nõuab palju suuremat iseseisvat tööd. Seda kergendavad aga tunduvalt erialased praktilised kogemused, eriti vanematel kursustel. Siit ka loogiline nõue, et kõik teaduskonna üliõpilased peavad töötama, kusjuures alates III kursusest tootmistöö peab vastama õpitavale erialale. Vastavuse astme küsimuse otsustab teaduskonna dekanaat koos profileerivate kateedritega.

1964. a. võetakse vastu üliõpilasi järgmistele erialadele: eesti õppekeelega — elektrivõrgud ja -süsteemid, automaatika ja telemehaanika; tööstuselektroonika; elektriajamid ja tööstusseadmete automatiseerimine; raadioaparatuuri konstrueerimine ja tootmise tehnoloogia; tööstus- ja tsiviilehitus; sanitaartehnika; masinaehituse tehnoloogia, metallide lõikepingid ja instrumendid; toiduainete tehnoloogia; masinaehituse ökonoomika ja organiseerimine; rahvamajanduse planeerimine ning raamatupidamine.

Vene õppekeelega — laevajõuseadmed; automaatika ja telemehaanika; masinaehituse tehnoloogia; metallide lõikepingid ja instrumendid; peenmehaanikaseadmed; autotransport; keemiline tehnoloogia ning masinaehituse ökonoomika ja organiseerimine.

Õppetöö kestvus on 5 aastat 10 kuud, väljaarvatud erialadel rahvamajanduse planeerimine ning raamatupidamine, kus see on 4 aastat 10 kuud.

On kehtestatud rida soodustusi õhtuse teaduskonna üliõpilastele. Nii saavad edukalt õppivad üliõpilased tasulist lisapuhkust eksamite sooritamiseks noorematel kursustel 20 ning vanematel kursustel 30 päeva, millele liituvad mõningad lisasoodustused viimasel kursusel ning neljakuune tasuline puhkus diplomitöö tegemiseks. Hiljuti avaldatud NSVL MN vastavas määruses on järjekordselt ette nähtud rida abinõusid õhtuse ja kaugõppe üliõpilaste õppimise soodustamises, eriti seda ettevõtete ja asutuste poolt. Nii on soovitatud edutada töölisi-üliõpilasi vastavalt nende edasijõudmisele instituudis jne. Ka meie instituudi juhtkond ning dekanaat teevad kõik neist oleneva selleks, et igati soodustada kõrgema hariduse omandamist tootmistööd katkestamata.

M. ROSS
õhtuse üldtehnilise teaduskonna dekaani ajutine k. t.

Neist, kes tublid

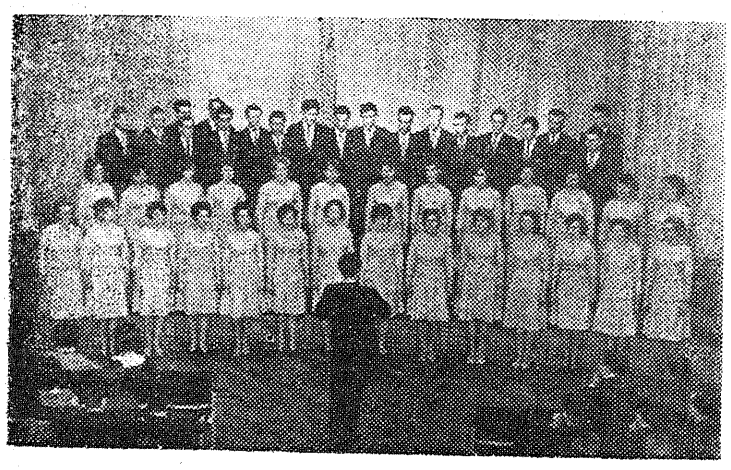

ESINEB TALLINNA ÜLIÕPILASSEGAKOOR ANTS SÕÖDI JUHATUSEL.

Tallinna Polütehnilise Instituudi 500-liikmelisest isetegevuslaste perest on iga noor tubli. Rahvatantsuansambli «Kuljus» kollektiivi peetakse õigustatult vabariigi üheks parimaks kollektiiviks oma alal. Ansambli viimased kontserdid Valga kultuurimajas ja Riia Polütehnilise Instituudi klubis võeti vastu täissaalide üksmeelse aplausiga.

Kes laulusõpradest ei tahaks laulda TPI ligi sajaliikmelises nais- ja veelgi arvukamas meeskooris. TPI isetegevuskollektiivide ringidesisesed ja ringidevahelised üritused on niivõrd huvitavad ja sisukad, et isegi need liikmed, kes juba lõpetanud õppimise Tallinna Polütehnilises Instituudis, võtavad endiselt osa isetegevuskollektiivide tööst. Arvukad kontsertmatkad teevad isetegevuskollektiivide töö veelgi sisukamaks ja huvitavamaks.

Näiteks möödunud kevadel oli meeskoor pikemal kontsertmatkal maršruudil Volgograd—Kuibõšev—Moskva.

Rahvatantsuansambel «Kuljus» oli külas Saaremaal Sõrve kalurikülades.

Nädal aega tagasi sõitis TPI naiskoor kontserdimatkale Karpaatidesse.

Suurte kollektiivide kõrval töötavad TPI isetegevusklubi juures veel väiksemad isetegevusringid nagu puhkpilliorkester, estraadiansambel, solistide ring, peottantsuring jt.

Mõne sõna tahaksin rääkida sünnipäevalastest. Kes on siis need tublimatest tublimad? TPI meeskoori kvartett, tantsusolistid ja estraadiansambel esinesid maipühade ajal Saaremaa kontsertmatkal oma 25. juubelikontserdiga. Sellel kollektiivil on oma tubli töömehe nägu.

Tarbetu oleks esile tõsta sellest kollektiivist mõnda üksikut. Kõik nad on väga tublid.

On noori ka Tallinna Polütehnilises Instituudis, kes kurdavad ei ei oska oma vabal ajal midagi mõistlikku ette võtta. Polütehnilise Instituudi isetegevuslaste peres sellist «haigust» ei tunta.

A. LAINESTE
TPI A/Ü Klubi juhataja

Õppige inseneriks kaugõppe teel

1. aprillist on alanud avalduste vastuvõtt Tallinna Polütehnilise Instituudi kaugõppeteaduskonda. Tehastes, ettevõtetes ja asutustes töötavail noortel sõltumata nende tööstaažist on võimalus asuda õppima 22 erialal, sealhulgas kuuel energeetikaerialal (elektrijaamad, elektrivõrgud ja -süsteemid, elektriajamid ja tööstusseadmete automatiseerimine, automaatika ja telemehaanika, raadioaparaatide konstrueerimine ja tootmise tehnoloogia, tööstuselektroonika), kahel mehaanikaerialal (masinaehituse tehnoloogia, autotransport), kolmel ehituserialal (tööstus- ja tsiviilehitus, autoteed ja sillad, sanitaartehnika), seitsmel keemia-mäeerialal (keemiline tehnoloogia, toiduainete tehnoloogia, ühiskondliku toitlustamise tehnoloogia, keemiatööstuse masinad ja aparaadid, pooljuhtmaterjalid, mäeelektromehaanika, maavarade kaevandamine), kahel insener-ökonoomikaerialal (masinaehituse ökonoomika ja organiseerimine, ehituse ökonoomika ja organiseerimine) ja neljal ökonoomikaerialal (rahvamajanduse planeerimine, tööstuslik raamatupidamine, rahandus- ja krediit, kaubandusökonoomika). Nendest võetakse esmakordselt vastu üliõpilasi kaugõppeteaduskonda tööstuselektroonika ja keemiatööstuse masinate ja aparaatide erialale, kusjuures viimati mainitu on instituudis üldse uueks erialaks.

Kaugõppeteaduskonda vastuvõtmisel ei kehti mingit vanusepiiri, õppimine võib toimuda kõigil erialadel nii eesti kui ka vene keeles, vastu võetakse nii mees- kui ka naiskodanikke (v. a. maavarade kaevandamine, kuhu võetakse vastu ainult mehi).

Vastuvõtt kaugõppeteaduskonda toimub konkursi korras, kusjuures eesõigus on neil, kes töötavad valitud või sellele lähedasel erialal. Avaldusi kaugõppeteaduskonda astumiseks võetakse vastu 15. juulini. Neil, kes soovivad sisseastumiseksameid sooritada Kohtla-Järvel või Narvas, tuleb dokumendid esitada hiljemalt 28. juuniks, kuna vastuvõtueksamid toimuvad nendes linnades 29. juunist kuni 14. juulini. Tallinnas toimuvad vastuvõtueksamid 15. juulist kuni 31. juulini.

Enne eksameid toimuvad TPI-s konsultatsioonid kõigis vastuvõtueksamite ainetes. Asutused ja ettevõtted on kohustatud oma töötajaile võimaldama sisseastumiseksameiks 15 päeva palgata puhkust.

Õppetöö algab kaugõppeteaduskonnas 7. septembril, kusjuures umbes 3 korda nädalas toimuvad loengud, harjutused ja laboratoorsed tööd nii Tallinnas kui ka Kohtla-Järve ja Narva konsultatsioonipunkti juures. Väljaspool Tallinnat elunevaid kaugõppijaid kutsutakse kahel korral semestri vältel laupäevaks ja pühapäevaks Tallinnasse, et neile pidada loenguid sõlmküsimustest semestri õppeainetes ja anda konsultatsioone. Suurem osa iga aine programmist tuleb aga kaugõppijail läbi töötada iseseisvalt, milleks dekanaat varustab kaugõppijaid vastavate metoodiliste juhendite ja kontrolltööde ülesannetega. Kaks korda aastas (jaanuaris ja juunis) toimuvad eksamisessioonid, kuid vastavalt ettevõtete ja asutuste vajadusele võivad kaugõppijad eelregistratsiooni alusel sooritada eksameid ja arvestusi ka teistel tähtaegadel. Kõik edukalt edasijõudvad kaugõppijad saavad rea soodustusi, milledest tähtsaim on 30-päevane palgaline õppepuhkus eksamite, arvestuste ja laboratoorsete tööde sooritamiseks. Alates III kursusest on puhkuse kestvuseks 40 päeva.

K. ALLIK
Kaugõppeteaduskonna dekaan

I auhinna vääriliseks tunnistatud Vello Mespaku võistlustöö

LIBLIKAMAA

Algkoolis peeti mind millegipärast tulevaseks loodusteadlaseks. Vähemalt nii arvasid loodusloo õpetajad ja enamik meie klassi õpilasi.

Tagantjärele selle õnneliku aja üle mõtteid mõlgutades pean küll tunnistama, et ma eeltoodud arvamusele mõningaid põhjusi andsin — peaaegu keskkooli lõpuni oli minu suureks kiireks liblikapüük.

Kes selle omapärase «jahipidamisega» tegelenud on, see teab, et kõige rikkalikum saak ootab kütte päikesepaistelistel metsaservadel, võsastunud põlluäärtel ja lagendikel keset lehtpuumetsi. Oli minulgi oma metsaserv linna lähedal. Keskpäeva päikesest kuumaks köetud virvendav õhk näis nagu lainetel kandvat sadu suuri ja väikesi tiivulisi. Eemal paistsid põllulapid ja veel kaugemal, peaaegu silmapiiril sinas järv. Püügimaana oli ta mulle lemmikpaigaks mitte ainult sellepärast, et seal saaki külluses leidus, vaid et see liivane metsaserv oli piiriks linna ja maa, igavavõitu suvetolmuse argielu ja põllulõhnalise kesksuvise looduse vahel. Sinna ma kippusin, kui aga mahti ja sobivat «jahiilma» oli.

...Suhteliselt lühikese ajaga sain ma kätte kõik Eesti levinenumate päevaliblikate liigid. Algul valged kapsaliblikad, siis helekollased põualiblikad, kollased lapsuliblikad, koerliblikad — samad, kes kevadeti inimestele «kirjut suve» ennustavad. Võrkliblikate keerulises klassifikatsioonis rabelesin nagu liblikavõrgus. Hiljem langesid mulle saagiks «päevapaabusilmad» — rahulikud ja veidi keskaegsed, ning ülirahutud «admiralid», tibatillukesed kuldliblikad ja mitte suuremad, kuid see-eest pika salapärase nimega «jooksjarohu siniliblikad» (muide — siniseks osutusid ainult isaliblikad). Meie kandis esinevat suurimat päevaliblikat — leinaliblikat — ei õnnestunud mul aga kuidagi leida. Seda tumepruuni, peaaegu musta, kollaste tiivaservadega kaunitari võib mitmete aastate jooksul mitte nähagi, siis aga tuleb aasta, kus teda on nii arvukalt, et võib jahti pidada kesksuvest hilissügiseni. Minu «kütibiograafias» sellist aastat ei olnud veel esinenud.

...Tookord olime tolsamal metsaserval kolmekesi — mina, minu vennas ja meie lapsepõlvesõber Vahur. Pikka aega ei leidnud me ühtki uut liiki. Olime juba ära söönud kaasapandud lõunavõileivad, Vahur oli püüdnud väikese silmiklase, milline minul juba olemas oli ja me otsustasime, et selleks päevaks aitab. Ja siis ma nägingi teda! Suur leinaliblikas, ilmselt äärmiselt rahulikus pealetõunases tujus, istus noore männi tüve päikesepoolsel küljel ja «laskis leiba luusse». Mul pole enam hästi meeles, mida ma sel hetkel tundsin. Üht aga mäletan — see oli Suur Tunne. Ma ei suutnud end rahulikuks sundida ja rapsasin võrguga mööda. Järgmisel hetkel läks tants lahti! Leinaliblikas on oma suguvendade seas üks kiiremaid ja väsimatumaid lendajaid, pealegi armastab ta väga kõrgust. Pea kuklas, liblikavõrk ühes ja kloroformipurk teises käes kihutasin mööda liivakünkaid «Browni liikumisele» sarnase süsteemikindlusega. Lahtine liiv ja männijuured sundisid mind tihti «emakest» maad kaisutama. Kümne minuti pärast ma juba nutsin — vihast ja pettumusest. Silmad vett ja suu liva täis, tiirutasin mändide vahel, ilma et oleksin ihaldusobjekti silmist kaotanud või talle püüdmiskaugusele läheneda saanud. Umbes kolmveerand tundi võis kesta see jaht, siis oli ta läinud. Esimene ja viimane sel suvel. Mina aga istusin liivale männi alla, tundsin suurt iiveldust ning lõpuks heitsin endast välja oma lõunavõileivad, hommikuse söögi ja kõik-kõik muu, mis sinna jäänud oli. Kuum päike ja pingutus tegid oma töö. Pea valutas, pettumus oli suur — niisugune juhus ja niisugune mööda!

...Öösel oli mul palavik ning unes jutustasin ma oma loo kodustele arvututes olematutes variatsioonides. Hommikul järgnes karm «jahikeeld» emalt.

Oma leinaliblika ma sain... kunagi hiljem. Ja tulid aastad, kus ma oma kastid ainult nendega oleksin võinud täita. Tulid aastad, kus ma mõndagi kätte sain, mida kunagi tuliselt olin igatsenud...

Niisugune maa oli minu liblikamaa — üks maakond minu noorusmaast. Meist ühestki ei saanud loodusteadlast. Vahur on insener ja pole vist raske aimata, et minagi kaldun tehnika valdkonda. Ka harrastusi on meil olnud mitmesuguseid. Minu liblikamaad pole aga enam olemas. Sellisena, ainult suvisena, ainult päikeselisena pilsib ta meie mälestusis, kerkib esile «ennemuistsetes juttudes» kui Vahuri pool koos istume.

Kuid päriselt pole see maa mulle kadunud. Metsaserval kerkivad nüüd TPI uued õppekorpused ja ühiselamud, aga kohale, kus end kord hingetuks jooksin, ehitatakse spordiväljak.

«KEDRIK»

Palju õnne ühise elu rajamisel
JUTA SILLAT
ja
REIN KLETTENBERG
EE-82

Õnne kauaks!
MARE TAMMARU
ja
JAAN KANGUR
MM-81

Toimetaja K. KULLI.

Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института «Таллинский политехник», город Таллин

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk 40/42

Hind 2 kop.

Tellimise nr. 1567

MB-03448